

TRITON

Benigní hyperplazie prostaty

Rady pacientům

Doc. MUDr. Ladislav Jarolím, CSc.

Odborná léčba v moderní medicíně

TRITON
Praha / Kroměříž

Benigní hyperplazie prostaty

RADY PACIENTŮM

Doc. MUDr. Ladislav Jarolím, CSc.

TRITON

Benigní hyperplazie prostaty

Rady pacientům

Doc. MUDr. Ladislav Jarolím, CSc.

Odborná léčba v moderní medicíně

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnožována ani jinak šířena bez písemného sou-
hlasu vydavatele.

© Ladislav Jarolím, 2008

© TRITON, 2008

Cover © Renata Brtnická, 2008

Illustrations © Jiří Hlaváček, 2008

Vydalo Nakladatelství TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7387-091-1

Obsah

1	Úvod	11
2	Anatomické poznámky	14
2.1	Močopohlavní ústrojí.....	14
2.2	Prostata a její uložení.....	16
3	Vznik benigní hyperplazie prostaty	17
3.1	Počáteční onemocnění	21
3.2	Pokročilé onemocnění.....	22
4	Příznaky benigní hyperplazie prostaty	24
4.1	Iritiční příznaky	24
4.2	Obstrukční příznaky.....	25
5	Stanovení diagnózy benigní hyperplazie prostaty	26
5.1	Anamnéza	26
5.2	Dotazník ke zhodnocení obtíží (IPSS).....	28
5.3	Fyzikální vyšetření lékařem	29
5.3.1	Vyšetření prostaty konečníkem	29
5.4	Ultrazvukové vyšetření	30
5.5	Laboratorní vyšetření	31
5.6	Vyšetření průtoku moči.....	33
5.7	Cystoskopie	35
5.8	Rentgenové vyšetření	36
5.9	Biopsie prostaty	37

6	Léčení benigní hyperplazie prostaty.....	40
6.1	Životospráva omezující riziko potíží s prostatou	40
6.2	Pozorné sledování.....	41
6.3	Medikamentózní léčba.....	42
6.3.1	Alfa-blokátory.....	43
6.3.2	Léky ovlivňující hormonální prostředí	44
6.3.3	Léky a prostředky působící kombinovanými mechanizmy a ovlivňující funkci močového měchýře.....	46
6.3.4	Fytopreparáty	46
6.4	Operační léčba.....	47
6.4.1	Transuretrální operace.....	48
6.4.2	Otevřená operace	52
6.4.3	Miniinvazivní léčba	55
7	Závěr	57

Předmluva

S benigní hyperplazií prostaty se vzhledem k její vysoké incidenci setkávají všichni praktičtí lékaři i odborníci. Její symptomatologie může být podobná i jiným onemocněním, další onemocnění ji mohou zvýrazňovat a případně může stejnou symptomatologii podmiňovat některá medikace. Publikace je proto určena pro širší lékařskou veřejnost a má být návodem, jak pacienty o problematice benigní hyperplazie prostaty informovat.

1/ Úvod

Benigní hyperplazie prostaty (BHP) je jedním z nejčastějších onemocnění postihujících muže po padesátce. Jedná se o nezhoubné zvětšení prostaty, které působí čtvrtině mužů středního a vyššího věku potíže s močením. Frekvence postižení benigní hyperplazií prostaty narůstá s postupujícím věkem. Již u mužů před čtyřicítkou byly prokázány mikroskopické změny svědčící pro BHP a s přibývajícím roky se tyto změny vyskytují častěji (*tab.1*).

Tabulka č. 1: Incidence BHP ve vztahu k věku

40 – 50 let	20 %
50 – 60 let	40 %
60 – 70 let	55 %
70 – 80 let	80 %
80 – 90 let	90 %

Rostoucí počet pacientů je výsledkem prodloužení průměrného věku populace.

Většina mužů s benigní hyperplazií prostaty se musí pro obtíže s močením různým způsobem omezovat. Příznaky onemocnění nastupují zvolna, plíživě, proto si jich mnozí nemocní dlouhou dobu

nepovšimnou a zvykají si na ně. Muži často pokládají obtíže za projev stárnutí, připisují prostatě roli průvodce nepříjemným stářím. Adaptují si životní styl, vědí, kde najít WC, vyhýbají se místům bez toalet, omezují cestování, spí v oddělené ložnici, aby nebudili partnerku, redukují příjem tekutin před cestováním, před spaním. Mají pocit stigmatizace spojený s močovými obtížemi a neradi mluví o onemocnění prostaty. Kromě toho mají strach z chirurgického výkonu a obávají se diagnózy karcinomu (rakoviny) prostaty. Teprve když onemocnění dostoupí větší závažnosti, odhodlají se navštívit lékaře.

Počáteční stádia onemocnění nejsou obvykle nebezpečná, pokročilé onemocnění však může ohrozit nemocného i na životě.

Existují však i jiná onemocnění, jejichž příznaky mohou být podobné příznakům benigní hyperplazie prostaty. Nejvážnější takovou chorobou je karcinom prostaty. Diagnózu a případnou léčbu může kvalifikovaně stanovit jen specialista, urolog.

Léčba benigní hyperplazie prostaty zahrnuje rozmanité přístupy od pozorného sledování přes farmakologickou léčbu až po léčbu chirurgickou. V časných stádiích onemocnění a u méně rozvinutých příznaků lze farmakologicky, to je pomocí léků, odstranit nebo výrazně zmírnit obtíže, případně oddálit chirurgickou léčbu. V naprosté vět-

šině případů se začíná s léčbou nechirurgickou. Léčba chirurgická je vhodná pro převážnou většinu nemocných s pokročilou a komplikovanou benigní hyperplazií prostaty. V současné době podstoupí chirurgickou léčbu jen asi jedna pětina pacientů, kteří přijdou k lékaři s obtěžujícími příznaky benigní hyperplazie prostaty.

Druh a rozsah onemocnění prostaty může správně určit jen lékař, kterého je třeba při potížích s prostatou navštívit. Lékař zváží celkový zdravotní stav nemocného a doporučí mu postup, který je pro daného pacienta nejpříhodnější.